

گزارش نشست نقد و بررسی ترجمه و شرح کریم زمانی از قرآن کریم

حضور کریم زمانی سبب شد تا شهر کتاب روزی پرازدحام را بگذرانند به نحوی که بخشی از علاقه‌مندان به این نشست در سالن انتظار و از طریق دستگاه ال سی دی به تماشا و گوش سپردن به سخنرانان پرداختند.

حضور کریم زمانی سبب شد تا شهر کتاب روزی پرازدحام را بگذرانند به نحوی که بخشی از علاقه‌مندان به این نشست در سالن انتظار و از طریق دستگاه ال سی دی به تماشا و گوش سپردن به سخنرانان پرداختند.

به گزارش همشهری آنلاین در این نشست که عصر سه‌شنبه، 16 فروردین در شهر کتاب برگزار شد، دکتر بهاء‌الدین خرمشاهی، حسین استاد ولی و کاظم حافظیان رضوی هم حضور داشتند.

در ابتدای این نشست علی‌اصغر محمدخانی به روند رو به رشد ترجمه‌های فارسی در دو دهه اخیر از قرآن کریم اشاره کرد و برخی ترجمه‌های مهم را برشمرد و سپس کریم زمانی با اشاره به خطبه 147 امیرالمؤمنین که "قرآن تجلی‌گاه حضرت حق است"، گفت: نزول قرآن، نزول به تجلی است و نه نزول به تخیل به معنای نزول مکانی. نزول قرآن، نزول مکانتی و شأنی است و بنابراین قرآن همچنان بر جایگاه قدس اعلاء حضور دارد.

وی افزود: اگر ما بخواهیم خلاصه دعوت قرآن کریم را در یک جمله بیان کنیم می‌توان آن را دعوت به خروج از ظلمات به سوی نور دانست که مصداق این نور، حیات طیبه است یعنی عبادی زندگی کردن و اینکه انسان عبد بودنش را فراموش نکند.

زمانی در پاسخ به این پرسش که چه ضرورتی وجود داشت که وی ترجمه‌ای دیگر از قرآن را ارائه دهد، تصریح کرد: هر چه روی قرآن کار شود باز کم است. از وضاحت است که قرآن کریم به دلایل مختلف با موجزترین عبارات، عمیقترین مضامین را بیان کرده است و بنابراین این امر اقتضا می‌کند که هر کس با رویکردی خاص وارد این موضوع شود.

وی یادآور شد: من کوشیده‌ام توضیحاتی تفسیری نیز به ترجمه‌ها بیفزایم تا ترجمه مفیدتر باشد و به همین دلیل سعی کرده‌ام نگاهها و مشارب مختلف را هم در این ترجمه مورد توجه قرار دهم و در نهایت قول مختار را نیز در مواردی با ذکر قرائن و دلایل تفسیری بیان کنم.

گفت وگویی همشهری آنلاین با کریم زمانی درباره ترجمه روشنگر قرآن کریم

در ادامه سیدکاظم حافظیان با اشاره به سابقه آشنایی طولانی خود با کریم زمانی گفت: ترجمه روشنگر قرآن کریم، یکی از بهترین نمونه‌های ترجمه قرآن کریم است. شیوه نگارش استاد در ترجمه همان شیوه‌ای است که سالها در جامعه ما وجود داشته که همراه با شرح و تفسیر است تا عامه نیز آن را دریابند. این ترجمه مانند شرح مثنوی ساده است و کار را برای خواننده آسان می‌کند.

وی افزود: البته ایشان در بخشهای مشکل که باید به مفسران بزرگ استناد شود، به آنها نیز اشاره کرده و واژه‌ها را توضیح داده تا جایی که تقریباً خواننده را از مراجعه به منابع دیگر بی‌نیاز کرده است.

این کتابدار در ادامه با اشاره به ساختار، صفحه‌آرایی و ظاهر خوب کتاب پس از چاپ یادآور شد: استاد در ترجمه خود به دلیل اشرافی که بر آثار شعرا دارند با اشاره به اشعار مولانا و شاعران دیگر به مطالعه کنندگان کمک بسیاری کرده‌اند. استاد زمانی همچنین فقط آیاتی را شرح کرده که ضرورت شرح آنها از نظر ایشان وجود داشته است.

حسین استاد ولی با اشاره به اینکه قرآن کتابی است همگانی و فرازمانی، گفت: به همین دلیل است که قرآن باید به گوش همه برسد و از طرف دیگر طوری ترجمه شود که همه بتوانند آن را بفهمند. بنابراین ترجمه قرآن صرف ترجمه لفظ به لفظ دیگر نیست و می‌توان گفت در واقع ترجمه در اصل به معنای تفسیر است و مترجم نیز در واقع مفسر است.

وی تصریح کرد: همراه بودن ترجمه زمانی با شرح، توضیح لغات، استفاده از ادبیات و شعر برای واضحتر کردن مفاهیم، مراجعه به تفاسیر معتبر برای هر آیه، مراجعه به نقدهایی که به ترجمه‌های دیگر وارد شده است و توجه به چند معنایی بودن واژه‌ها و اصطلاحات از مزیت‌های این ترجمه است. البته من غلط جدی که ترجمه را خراب کند در این اثر ندیدم اما متأسفانه متن به خوبی

ویرایش نشده است، هر چند این موارد از حسن کار نمی‌کاهد.

دکتر بهاء الدین خرمشاهی که ترجمه و شرح او از قرآن کریم در قطع‌های مختلف تا کنون چندین بار از سوی انتشارات نیلوفر به بازار کتاب عرضه شده است، آخرین سخنران نشست نقد و بررسی ترجمه روشنگر قرآن کریم بود که انتشار این ترجمه را رویدادی فرخنده دانست و گفت: علاوه بر ترجمه و توضیحات خوب، صفحه‌آرایی آن نیز بسیار خوب است. البته ممکن است کسی بپرسد این بهترین ترجمه قرآن است؟ در پاسخ به این سؤال باید گفت ما اصلاً بهترین ترجمه قرآن نداریم. اما بدون تعارف عرض می‌کنم که ترجمه استاد زمانی در میان یکی از پنج ترجمه مهم قرآن در صد سال اخیر قرار دارد.

وی در ادامه با اشاره به آیه متشابهات گفت: برخی می‌گویند متشابهات را جز حضرت سبحان و راسخان در علم کسی نمی‌داند. اما اگر متشابهات را فقط خداوند بداند این سؤال پیش می‌آید که تکلیف آن دویست آیه متشابه چه خواهد شد؟ و از سوی دیگر چه سودی دارد که دویست آیه در قرآن باشد که فقط خداوند معنای آنها را می‌داند.

خرمشاهی ادامه داد: نکته دیگر این است که راسخان در اینجا در مقام مدحند و در این مقام نمی‌توان گفت که آنها نمی‌دانند. قرینه دیگر در این رابطه این است که حضرت ختمی مرتبت در حق ابن‌عباس دعا کردند که خدایا به ابن‌عباس دین‌پژوهی و علم به متشابهات بیاموز. از سوی دیگر خود این آیه متشابهات نیز از متشابهات است و خود این نکته نیز قرینه‌ای دیگر است که نشان می‌دهد می‌توان امیدوار به فهمیدن این دویست آیه بود.